

Premijerski sat – 29. april 2020.

Klub poslanika Demokratske partije socijalista Crne Gore

Branimir Gvozdenović

POSLANIČKO PITANJE

Globalna pandemija korona virusa zatekla je nespremnim mnoge razvijene države svijeta. Virus Covid-19 nije zaobišao ni Crnu Goru, mada je naša država uspjela da odoli importaciji virusa najduže u Evropi. Pravilnim i pravovremenim mjerama Vlade, rukovodeći se strukom, od pojave virusa. epidemija se držala pod kontrolom.

Predsjednice Vlade, gospodine Markoviću, nekoliko puta ste govorili o reakciji zdravstvenog sistema, međutim, cijenim da je od posebne važnosti da u Skupštini Crne Gore date svoju ocjenu reakcije države, posebno zdravstvenih institucija, na pojavu epidemije koronavirusa u Crnoj Gori, kao i da građanima iskažete Vaše očekivanje do kada će epidemija korona virusa biti prijatna za svakodnevno funkcionisanje crnogorskog društva?

Takođe , vjerujem da smo saglasni u ocjeni da će nakon zdravstvenih izazova, kojima se prioritetno moramo baviti i za koje je država pokazala veliku odgovornost, od posebne važnosti biti borba za socio-ekonomsku konsolidaciju. U tom smisli, poštovani predsjednice Vlade, koliko je građana, a koliko privrednih subjekata obuhvaćeno dosadašnjim mjerama za dio socio-ekonomske sanacije projektivanih posljedica koronavirusa u Crnoj Gori?

OBRAZLOŽENJE

Dopustite da kratko obrazložim doprinos Parlamenta na pojavu novog koronavirusa u Crnoj Gori. Razumijuci složenost novonastale situacije, Skupština Crne Gore je nakon proglašenja epidemije, zauzela aktivnu ulogu u traženju najboljih rješenja, prevashodno u cilju predlaganja konkretnih mjera Vladi Crne Gore, kao i međusobne razmjene informacija, povodom socio-ekonomskih posljedica koronavirusa, ali i sa ciljem analize odgovora zdravstvenog sistema na epidemiju. Podsjećanja radi, održali smo dvanaest sjednica Kolegijuma, na kojima su predstavnici klubova poslanika razgovarali sa članovima Vlade, NKT-a, predstavnicima Privredne komore, Centralne banke, Unije poslodavaca, socijalnih partnera i ostalim relevantnim akterima u borbi za sprječavanje širenja epidemije koronavirusa.

Takođe, zatražili smo od Vlade informaciju povodom dosadašnjih rezultata u borbi sa epidemijom Covid-19 i otvorili dvodnevnu raspravu u Skupštini. Takođe, koalicija na vlasti ce predložiti Skupštini da usvoji zaključke povodom Informacije koju je dostavila Vlada Crne Gore, koji se prevashodno odnose na kvalitetan odgovor institucija sistema na novonastalu situaciju povodom epidemije, kao i na potrebu nastavka intenzivne sa radnje Parlamenta i Vlade u cilju kreiranja novih socioekonomskih mjera za saniranje projektovanih posljedica koronavirusa i usvanje zakonskih rjesenja koje ce pratiti mjere. Ova sjednica, dodatni je doprinos zajedničkom odgovoru Vlade Crne Gore i Skupštine na posljedice epidemije, stoga cijenim važnim odgovore na sva pitanja koja ce danas biti postavljena u Parlamentu.

ODGOVOR

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenuiću,

Svjedoci smo razornih posljedica koje sobom nosi pandemija koronavirusa širom svijeta. Gube se ljudski životi, a svjetska ekonomija je na koljenima.

Složit ćemo se i da za ovakvu krizu, niko u potpunosti nije bio spreman. Ni jedan zdravstveni sistem, ni jedno društvo, ni jedna ekonomija.

Niti se pretpostavljalo da će se virus na ovakav način pretvoriti u epidemiju i pandemiju, niti da će se njena ekspanzija desiti tako brzo i naglo. A posebno – da naučna javnost neće imati odgovore na neka od ključnih pitanja i poslije nekoliko mjeseci od pojave virusa.

Dakle, u uslovima koji su vladali i koji su još uvijek prisutni, moja i ocjena sa mnogih domaćih i inostranih adresa, jeste da su državne institucije i Vlada u cjelini, pokazale visok stepen znanja, odlučnosti, odgovornosti i solidarnosti.

Pored toga, odlučnost je ispoljena i prije nego je virus registrovan u Crnoj Gori. U skladu sa preporukama zdravstvene struke, počeli smo pripreme za neminovan scenario – da ni Crna Gora neće biti zaobiđena niti pošteđena novog koronavirusa. Samim tim, jedina smo država u Evropi, a možda i šire, koja je donijela odluku da započne sprovođenje rezolutnih zdravstveno-bezbjednosnih mjera i prije dokazanog obolijevanja u državi. Dakle, prije prvog registrovanog slučaja.

Ove i odluke koje su uslijedile, danas daju vidljive rezultate: imamo najmanju stopu smrtnosti u regionu, nisku stopu obolijevanja, visoku stopu ozdravljenja, i izuzetno visoku stopu testiranih građana!

Uvaženi potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Još 31. januara Institut za Javno zdravlje zatražio je od Ministarstva zdravlja formiranje Nacionalnog koordinacionog tijela za koordinaciju i upravljanje na eventualnu pojavu novog koronavirusa u Crnoj Gori, koje je odmah formirano 3. februara.

Ali još od sredine januara, Vlada je na dnevnom nivou posvećivala pažnju ovom pitanju, uključivanjem brojnih resora, organa i institucija. Dakle, dva i po mjeseca prije nego što je Svjetska zdravstvena organizacija 25. marta objavila potrebu uključivanja cijelih Vlada na suzbijanju i kontroli pandemije.

Pored mjera donijetih na osnovu jasnih preporuka struke, donosili smo i odlučne političke odluke, preuzimajući odgovornost. Tako smo još 28. februara, dakle nekoliko sedmica prije pojave prvog slučaja korona virusa u Crnoj Gori, obustavili letove prema gradovima i zemljama koje su već bile ugrožene korona virusom, zabranili smo službena putovanja, i veoma direktno i rezolutno ukazali da se obustave i privatna putovanja.

Nedugo nakon toga zatvorili smo granice i prema šest najugroženijih država u tom trenutku (Italiji, Španiji, Južnoj Koreji, Iranu i Kini).

Nacionalno koordinaciono tijelo i sedam operativnih štabova sa preko 100 članova dali su blagovremene i efikasne odgovore u veoma složenoj situaciji.

I da neko ne pomisli da se ovoj pošasti oduprlo 100 ljudi iz administracije: Ne! – tih 100 ljudi mobilisalo je desetine hiljada zaposlenih u zdravstvu, službama bezbjednosti, službama zaštite i spašavanja, komunalnim službama i mnogim drugim institucijama i ustanovama po dubini.

Jasno definisan način koordinisanja i efikasno donošenje i izvršavanje odluka, uz nadzor nad njihovim sprovođenjem, dali su rezultat kojem nema sličnog u regionu i šire.

Jednom riječju - djelovali smo odlučno, udruženo, efikasno i odgovorno!

Hitne mjere preduzeli smo u Tuzima, naselju na Vrelima Ribničkim u Podgorici, u selu Biokovac u Bijelom Polju – uspostavljajući kontrolu nad širenjem virusa.

Paralelno – svima njima obezbijedili smo i pomoć i društvenu podršku, da lakše prebrode svojevrsnu žrtvu koju su morali podnijeti.

Uspjeli smo da sačuvamo naše stare u staračkim domovima, kao i sve ostale građane u kolektivnom smještaju, uključujući pacijente u bolnicama.

Do sada skoro niko to nije uradio.

Istovremeno, kompletan zdravstveni sistem uspjeti smo da reorganizujemo da odgovori potrebama bez većih poteškoća i zastoja, trudeći se da medicinske usluge dobiju svi kojima su zaista i potrebne.

Zbog svega što smo zajedno postigli ovom prilikom, pored zaposlenih u zdravstvu i svim uključenim institucijama i službama, izražavam zahvalnost i svima drugima koji su izvan sistema administracije i državnog aparata. Zahvaljujem hiljadama vrijednih zaposlenih koji zbog prirode svoga posla nijesu mogli ostati kod kuće.

Zahvaljujem i građanima koji su odgovorno poštovali donijete mjere i preporuke.

Ne smijemo zaboraviti da spomenemo da smo kroz formiranje i rad posebnog operativnog štaba za povratak naših državljana iz inostranstva obezbijedili da se u Crnu Goru vrati njih 11,628 zaključno sa jučerašnjim danom. Istovremeno smo omogućili da se u zemlje EU iz Crne Gore vrati 1509 njihovih državljana.

Sve ovo doprinijelo je da Crna Gora bude primjer zemlje sa najviše prava i sloboda u toku suprotstavljanja ovoj globalnoj pandemiji. Zemlje koja obezbjeđuje slobodu kretanja ljudi u neophodnoj mjeri.

Zemlje u kojoj je život ipak tekao ne ugrožavajući mir i građansko dostojanstvo čovjeka i njegove porodice.

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću,

Domaći, a i inostrani stručnjaci još uvijek nemaju odgovor na pitanje do kada će trajati pandemija. Mi i dalje pažljivo analiziramo i spremamo se za više scenarija koji su fokusirani na zaštitu zdravlja i života građana, kao najviših vrijednosti.

Ne smijemo zaboraviti – virus je i dalje tu, među nama. Možda ne u onoj mjeri kao prije, ali dok sve države iz borbe ne izađu kao pobjednici – borba će trajati i za nas i našu zemlju.

Međutim, do sada postignuto – jasna je potvrda da ćemo i budućem izazovu dati adekvatan odgovor.

Poštovani poslanici,

Pored borbe za očuvanje zdravlja i života građana, od samog početka krize pratili smo i sagledavali i brojne socio-ekonomske izazove sa kojima su se suočavali naši građani, kao i izazove sa kojima se suočavala naša privreda.

U cilju ublažavanja negativnih efekata Vlada je donijela dva paketa mjera podrške građanima i privredi.

Prvi paket mjera, usvojen već 19. marta, za cilj je imao urgentno održavanje likvidnosti privrednih subjekata sa posebnim fokusom na odlaganje poreskih obaveza prema državi na 90 dana. Procijenjeno je da će fiskalni efekat ovih mjera biti okvirno 100 mil eura za period trajanja odlaganja.

Moratorijum na otplatu kreditnih obaveza koji smo inicirali kod poslovnih banaka, težak je milijardu i trista miliona eura. Dakle, radili smo na više kolosijeka da bismo udahnuli vazduh građanima i privredi.

Drugi set mjera koji je Vlada usvojila 24. aprila, za svoj osnovni cilj ima očuvanje supstance naše ekonomije, prije svega zaposlenosti u svim granama privrede koje su pogođene i koje trpe gubitak proizvodnje odnosno prometa.

Procijenjeno je da će ovim setom mjera podrške biti obuhvaćeno, a to ste pitali, oko 100.000 zaposlenih i više hiljada preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća, što je više od pola ukupnog broja zaposlenih na evidenciji. [?](#)

Na to smo nadovezali i paket olakšica za plaćanje utrošene električne energije za zatvorene djelatnosti, kao i dupliranje subvencije Elektroprivrede za najugroženije potrošače, vrijedne milion eura.

Na sve to nadovezali smo i poseban program podrške poljoprivrede i ribarstvu, koji uključuje i pomoć staračkom stanovništvu, pa finansijske analize govore da je vrijednost drugog paketa Vladinih mjera premašila 90 mil eura direktne podrške.

Da izbjegnem ponavljanje, o još nekim aspektima ovih mjera govoriću danas i kroz još neki od odgovora.

Dakle, prateći i analizirajući efekte donijetih mjera, a imajući u vidu stvaralački potencijal našeg čovjeka, siguran sam da ćemo dati kvalitetne i održive odgovore i rješenja i za sve socio-ekonomske izazove.

To će svakako, uz rekao bih seizmički precizno praćenje zdravstvenih i epidemioloških parametara, biti prioritetna briga Vlade u nedjeljama koje su pred nama.

Poslaniče Gvozdenoviću,

O daljim ekonomskim mjerama za saniranje posljedica krize, detaljno i iscrpno ću govoriti i kroz odgovore poslanicima Konjeviću i Mugoši, a ostajem na raspolaganju i za Vaša dopunska interesovanja.

Hvala na pažnji.

DOPUNSKO PITANJE

Zahvaljujući odgovornom i stručnom odnosu države tokom trajanja pandemije, Crna Gora je već izgradila novu reputaciju, na kojoj treba da zasniva ukupnu poziciju u vremenima koja dolaze, posebno svoju turističku ponudu.

Crna Gora se prepoznaje :

- (1) kao država sa čvrstim političkim i stabilnim zdravstvenim sistemom, koji je spreman da brzo reaguje i odolijeva krizama,*
- (2) kao sigurna država u kojoj su pravovremene mjere prevencije osigurale nisku stopu registrovanih slučajeva zaraze COVID-19, a u kojoj su svi njeni građani pogođeni virusom zbrinuti na pravi način sa izuzetno niskom stopom smrtnosti i*
- (3) kao solidarna država i društvo, koja je u najtežim vremenima vodila o svojim građanima, koje je bezbjedno vratila u zemlju tokom trajanja krize, ali i o stranim državljanima koji su se zatekli na njoj teritoriji, a koji su, zahvaljujući uspješnoj saradnji Crne Gore sa partnerima iz svijeta, vraćeni u svoje domovine.*

Ovakva reputacija države imponuje svakom građaninu Crne Gore. Ovakav međunarodni imidž posebno je važan, budući da najznačajniji doprinos crnogorskoj ekonomiji daju efekti od turizma, posebno prihodi od ljetnje turističke sezone. Imajući u vidu da je pandemije koronavirusa globalni problem, njegove posljedice ne zaobilaze ni Crnu Goru.

Poštovani predsjedniče Vlade, šta podrazumijeva posebni paket mjera za turističku privredu i da li se može predvidjeti kada će Crna Gora moći da dočeka prve turiste tokom predstojeće ljetnje sezone?

ODGOVOR

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću,

Svjedoci smo razornih posljedica koje sobom nosi pandemija koronavirusa širom svijeta. Gube se ljudski životi, a svjetska ekonomija je na koljenima.

Složićemo se i da za ovakvu krizu, niko u potpunosti nije bio spreman. Ni jedan zdravstveni sistem, ni jedno društvo, ni jedna ekonomija.

Niti se pretpostavljalo da će se virus na ovakav način pretvoriti u epidemiju i pandemiju, niti da će se njena ekspanzija desiti tako brzo i naglo. A posebno – da naučna javnost neće imati odgovore na neka od ključnih pitanja i poslije nekoliko mjeseci od pojave virusa.

Dakle, u uslovima koji su vladali i koji su još uvijek prisutni, moja i ocjena sa mnogih domaćih i inostranih adresa, jeste da su državne institucije i Vlada u cjelini, pokazale visok stepen znanja, odlučnosti, odgovornosti i solidarnosti.

Pored toga, odlučnost je ispoljena i prije nego je virus registrovan u Crnoj Gori. U skladu sa preporukama zdravstvene struke, počeli smo pripreme za neminovan scenario – da ni Crna Gora neće biti zaobiđena niti pošteđena novog koronavirusa. Samim tim, jedina smo država u Evropi, a možda i šire, koja je donijela odluku da započne sprovođenje rezolutnih zdravstveno-bezbjednosnih mjera i prije dokazanog obolijevanja u državi. Dakle, prije prvog registrovanog slučaja.

Ove i odluke koje su uslijedile, danas daju vidljive rezultate: imamo najmanju stopu smrtnosti u regionu, nisku stopu obolijevanja, visoku stopu ozdravljenja, i izuzetno visoku stopu testiranih građana!

Uvaženi potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Još 31. januara Institut za Javno zdravlje zatražio je od Ministarstva zdravlja formiranje Nacionalnog koordinacionog tijela za koordinaciju i upravljanje na eventualnu pojavu novog koronavirusa u Crnoj Gori, koje je odmah formirano 3. februara.

Ali još od sredine januara, Vlada je na dnevnom nivou posvećivala pažnju ovom pitanju, uključivanjem brojnih resora, organa i institucija. Dakle, dva i po mjeseca prije nego što je Svjetska zdravstvena organizacija 25. marta objavila potrebu uključivanja cijele Vlade na suzbijanju i kontroli pandemije.

Pored mjera donijetih na osnovu jasnih preporuka struke, donosili smo i odlučne političke odluke, preuzimajući odgovornost. Tako smo još 28. februara, dakle nekoliko sedmica prije pojave prvog slučaja korona virusa u Crnoj Gori, obustavili letove prema gradovima i zemljama koje su već bile ugrožene korona virusom, zabranili smo službena putovanja, i veoma direktno i rezolutno ukazali da se obustave i privatna putovanja.

Nedugo nakon toga zatvorili smo granice i prema šest najugroženijih država u tom trenutku (Italiji, Španiji, Južnoj Koreji, Iranu i Kini).

Nacionalno koordinaciono tijelo i sedam operativnih štabova sa preko 100 članova dali su blagovremene i efikasne odgovore u veoma složenoj situaciji.

I da neko ne pomisli da se ovoj pošasti oduprlo 100 ljudi iz administracije: Ne! – tih 100 ljudi mobilisalo je desetine hiljada zaposlenih u zdravstvu, službama bezbjednosti, službama zaštite i spašavanja, komunalnim službama i mnogim drugim institucijama i ustanovama po dubini.

Jasno definisan način koordinisanja i efikasno donošenje i izvršavanje odluka, uz nadzor nad njihovim sprovođenjem, dali su rezultat kojem nema sličnog u regionu i šire.

Jednom riječju - djelovali smo odlučno, udruženo, efikasno i odgovorno!

Hitne mjere preduzeli smo u Tuzima, naselju na Vrelima Ribničkim u Podgorici, u selu Biokovac u Bijelom Polju – uspostavljajući kontrolu nad širenjem virusa.

Paralelno – svima njima obezbijedili smo i pomoć i društvenu podršku, da lakše prebrode svojevrsnu žrtvu koju su morali podnijeti.

Uspjeli smo da sačuvamo naše stare u staračkim domovima, kao i sve ostale građane u kolektivnom smještaju, uključujući pacijente u bolnicama.

Do sada skoro niko to nije uradio.

Istovremeno, kompletan zdravstveni sistem uspjeli smo da reorganizujemo da odgovori potrebama bez većih poteškoća i zastoja, trudeći se da medicinske usluge dobiju svi kojima su zaista i potrebne.

Zbog svega što smo zajedno postigli ovom prilikom, pored zaposlenih u zdravstvu i svim uključenim institucijama i službama, izražavam zahvalnost i svima drugima koji su izvan sistema administracije i državnog aparata. Zahvaljujem hiljadama vrijednih zaposlenih koji zbog prirode svoga posla nijesu mogli ostati kod kuće.

Zahvaljujem i građanima koji su odgovorno poštovali donijete mjere i preporuke.

Ne smijemo zaboraviti da spomenemo da smo kroz formiranje i rad posebnog operativnog štaba za povratak naših državljana iz inostranstva obezbijedili da se u Crnu Goru vrati njih 11,628 zaključno sa jučerašnjim danom. Istovremeno smo omogućili da se u zemlje EU iz Crne Gore vrati 1509 njihovih državljana.

Sve ovo doprinijelo je da Crna Gora bude primjer zemlje sa najviše prava i sloboda u toku suprotstavljanja ovoj globalnoj pandemiji. Zemlje koja obezbjeđuje slobodu kretanja ljudi u neophodnoj mjeri.

Zemlje u kojoj je život ipak tekao ne ugrožavajući mir i građansko dostojanstvo čovjeka i njegove porodice.

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću,

Domaći, a i inostrani stručnjaci još uvijek nemaju odgovor na pitanje do kada će trajati pandemija. Mi i dalje pažljivo analiziramo i spremamo se za više scenarija koji su fokusirani na zaštitu zdravlja i života građana, kao najviših vrijednosti.

Ne smijemo zaboraviti – virus je i dalje tu, među nama. Možda ne u onoj mjeri kao prije, ali dok sve države iz borbe ne izađu kao pobjednici – borba će trajati i za nas i našu zemlju.

Međutim, do sada postignuto – jasna je potvrda da ćemo i budućem izazovu dati adekvatan odgovor.

Poštovani poslanici,

Pored borbe za očuvanje zdravlja i života građana, od samog početka krize pratili smo i sagledavali i brojne socio-ekonomske izazove sa kojima su se suočavali naši građani, kao i izazove sa kojima se suočavala naša privreda.

U cilju ublažavanja negativnih efekata Vlada je donijela dva paketa mjera podrške građanima i privredi.

Prvi paket mjera, usvojen već 19. marta, za cilj je imao urgentno održavanje likvidnosti privrednih subjekata sa posebnim fokusom na odlaganje poreskih obaveza prema državi na 90 dana. Procijenjeno je da će fiskalni efekat ovih mjera biti okvirno 100 mil eura za period trajanja odlaganja.

Moratorijum na otplatu kreditnih obaveza koji smo inicirali kod poslovnih banaka, težak je milijardu i trista miliona eura. Dakle, radili smo na više kolosjeka da bismo udahnuili vazduh građanima i privredi.

Drugi set mjera koji je Vlada usvojila 24. aprila, za svoj osnovni cilj ima očuvanje supstance naše ekonomije, prije svega zaposlenosti u svim granama privrede koje su pogođene i koje trpe gubitak proizvodnje odnosno prometa.

Procijenjeno je da će ovim setom mjera podrške biti obuhvaćeno, a to ste pitali, oko 100.000 zaposlenih i više hiljada preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća, što je više od pola ukupnog broja zaposlenih na evidenciji. [?](#)

Na to smo nadovezali i paket olakšica za plaćanje utrošene električne enegrije za zatvorene djelatnosti, kao i dupliranje subvencije Elektroprivrede za najugroženije potrošače, vrijedne million eura.

Na sve to nadovezali smo i poseban program podrške poljoprivrede i ribarstvu, koji uključuje i pomoć staračkom stanovništvu, pa finansijske analize govore da je vrijednost drugog paketa Vladinih mjera premašila 90 miliona eura direktne podrške.

Da izbjegnem ponavljanje, o još nekim aspektima ovih mjera govoriću danas i kroz još neki od odgovora.

Dakle, prateći i analizirajući efekte donijetih mjera, a imajući u vidu stvaralački potencijal našeg čovjeka, siguran sam da ćemo dati kvalitetne i održive odgovore i rješenja i za sve socio-ekonomske izazove.

To će svakako, uz rekao bih seizmički precizno praćenje zdravstvenih i epidemioloških parametara, biti prioritetna briga Vlade u nedjeljama koje su pred nama.

Poslaniče Gvozdenoviću,

O daljim ekonomskim mjerama za saniranje posljedica krize, detaljno i iscrpno ću govoriti i kroz odgovore poslanicima Konjeviću i Mugoši, a ostajem na raspolaganju i za Vaša dopunska interesovanja.

Hvala na pažnji.

DOPUNSKO PITANJE ZA PREMIJERA

Zahvaljujući odgovornom i stručnom odnosu države tokom trajanja pandemije, Crna Gora je već izgradila novu reputaciju, na kojoj treba da zasniva ukupnu poziciju u vremenima koja dolaze, posebno svoju turističku ponudu.

Crna Gora se prepoznaje :

(1) kao država sa čvrstim političkim i stabilnim zdravstvenim sistemom, koji je spreman da brzo reaguje i odolijeva krizama,

(2) kao sigurna država u kojoj su pravovremene mjere prevencije osigurale nisku stopu registrovanih slučajeva zaraze COVID-19, a u kojoj su svi njeni građani pogođeni virusom zbrinuti na pravi način sa izuzetno niskom stopom smrtnosti i

(3) kao solidarna država i društvo, koja je u najtežim vremenima vodila o svojim građanima, koje je bezbjedno vratila u zemlju tokom trajanja krize, ali i o stranim državljanima koji su se zatekli na njenoj teritoriji, a koji su, zahvaljujući uspješnoj saradnji Crne Gore sa partnerima iz svijeta, vraćeni u svoje domovine.

Ovakva reputacija države imponuje svakom građaninu Crne Gore. Ovakav međunarodni imidž posebno je važan, budući da najznačajniji doprinos crnogorskoj ekonomiji daju efekti od turizma, posebno prihodi od ljetnje turističke sezone. Imajući u vidu da je pandemije koronavirusa globalni problem, njegove posljedice ne zaobilaze ni Crnu Goru. - Poštovani predsjedniče Vlade, šta podrazumijeva posebni paket mjera za turističku privredu i da li se može predvidjeti kada će Crna Gora moći da dočeka prve turiste tokom predstojeće ljetnje sezone?

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću,

Turizam je kao što znate najznačajnija ekonomska grana Crne Gore koja učestvuje direktno i indirektno sa gotovo četvrtinom u našem bruto društvenom proizvodu. On je snažan monetarni generator i zapošljava značajan broj ljudi.

Nakon pojave Covida-19, koji je izazvao prekid međunarodnog putničkog saobraćaja, zatvaranje granica i druge restriktivne mjere, turizam je bio pod posebnom pažnjom u svim analizama koje smo radili.

Nacionalno koordinaciono tijelo formiralo je Operativni štab koji treba da detaljno analizira posljedice pandemije na turizam, da sagleda i predloži modele podrške i pripreme ljetnje turističke sezone u granicama mogućeg.

Očekujem da set mjera koje će operativni štab pripremiti u najvećoj mjeri bude orijentisan da pronađe modele i predloži rješenja čijom implementacijom bi što je moguće više umanjili negativne posljedice po rezultate ove turističke godine koja sigurno neće biti na nivou rezultata na koje smo navikli posljednjih 15 godina.

U želji da pošaljem poruku i stavim naglasak na važnost ovog procesa i lično sam se sastao sa predstavnicima hotelijera iz svih krajeva Crne Gore. Ono što ohrabruje je da će investicije u najznačajnije projekte po kojima smo prepoznati na cijelom Mediteranu, biti nastavljene, što je potvrda da je budućnost Crne Gore kao turističke destinacije sigurna.

Ugled koji je crnogorski turizam sticao od nezavisnosti do danas, gdje smo skoro tri puta povećali broj turista i ostvareni broj noćenja, a prihode gotovo 4 puta, rezultatima u suprotstavljanju pandemiji, snažno je ojačan.

Nakon iskazanog odnosa prema zdravstvenoj krizi, percepcija kvaliteta i sigurnosti naše destinacije rekao bih da je nikad veća. Sada je na administraciji da tu informaciju upute našim postojećim i budućim partnerima, te globalnoj turističkoj zajednici, i dao sam smjernice u tom pravcu. Ne zaboravimo i odnos koji je Crna Gora iskazala i prema turistima koji su se zatekli u zemlji, kojima je pružena ruka podrške za što jednostavniji povratak u njihove zemlje.

Svi predlozi mjera, promocija i druge aktivnosti biće donešene u bliskoj saradnji sa privredom, te stručnom i naučnom zajednicom u sektoru turizma. Sektor turizma je uključen u oba dosadašnja paketa mjera, a treći paket za sektor turizma treba da donese odgovor kako će se ubuduće nositi sa izazovom koji je donijela pandemija Covid-19 u cilju daljeg jačanja Crne Gore kao konkurentne investicione i turističke destinacije.

Imajući u vidu da je, po informaciji koju je objavila Svjetska turistička organizacija, oko 96% svih turističkih destinacija uvelo neku vrstu ograničenja na putovanja od početka ovog mjeseca teško je procijeniti kada će se turizam na Mediteranu vratiti punom kapacitetu.

Vjerujem, ako epidemiološki podaci nastave da budu povoljni na važnim emitivnim tržištima, što bi značilo uspostavljanje međunarodnih putovanja, da postoji prostor da u drugoj polovini juna budu stvoreni određeni uslovi za prijem turista. Međutim, moramo razumjeti da i kada se stvore uslovi turizam se neće u prvom periodu odmah vratiti na staro.

Mi ćemo veoma brzo donijeti standarde i uputstva koje će svi subjekti koji posluju u sektoru turizma i ugostiteljstva morati poštovati, kako bi bezbjedno mogli da obaljavu djelatnost. Vjerujem da bliskom saradnjom državnih organa, organa lokalne saoprave i privrede ovu krizu možemo prebroditi i iskoristiti je kao šansu u srednjeročnom periodu.

Klub poslanika Demokratskog fronta

Andrija Mandić

POSLANIČKO PITANJE

Zašto niste prihvatili i učinili javnim set urgentnih mjera pomoći građanima zbog epidemije koronavirusa koji je predložio Demokratski front, a isti uključuje finansijsku pomoć svakom maloljetnom građaninu u visini pola minimalne zarade, dodjelu paketa neophodnih proizvoda SVAKOM domaćinstvu, komplet zaštitne opreme od zarazne bolesti SVAKOM građaninu Crne Gore, sadni materijal i đubrivo za godišnje potrebe SVAKOM domaćinstvu koje ima mogućnost proizvodnje hrane, što ga čini u svemu naprednijim od oskudnih vladinih mjera. Kada se uzme u obzir da zakon DF-a obezbjeđuje višestruko veću finansijsku podršku građanima nego što je to opredijelio Vaš kabinet, i kada se uzme u obzir da u tom predlogu nema nikakve partijske, nacionalne, rođačke i poslovne selekcije, za razliku od onog što je do sada radio NKT, mi od Vas očekujemo odgovore na jednostavna pitanja: Ko Vam je dao za pravo da borbu protiv koronavirusa zloupotrebite tako što ćete je pretvoriti u izbornu kampanju DPS-a? Šta mislite kako se osjećaju građani Crne Gore, recimo oni koji ne pripadaju Vašoj kliku, a koji žive po pravilima policijskog časa? Možete li da pretpostavite kake razgovore vode porodice onih koje ste, bez uvođenja vanrednog stanja uhapsili, porodice čiji su ukućani preminuli a nisu mogli dostojanstveno da sahrane najdraže, vjerujući ljudi kojima ste uskratili zagarantovane vjerske slobode i svi oni drugi kojima ste nanijeli nenadokadivu štetu zloupotrebljavajući moć vlasti kojom raspolazete?

Koji su razlozi da ne uradite mnogo više nego što ste do sada uradili i od ovoga što ste kao nove mjere za budućnost najavili? Zašto iz pomoći isključujete veliki broj ugroženih pojedinaca, domaćinstava, pa čak i čitavih zajednica? Zašto snažnije ne podržite ugrožene zanatske radnje, preduzeća, zaposlene, ljude koji traže posao i preduzetnike?

Danas se od Vas očekuje da otvoreno kažete koliko novca ste planirali da potrošite za prevazilaženje ove krize, sa kojim iznosom sada raspolazete i kakve sve restriktivne mjere u budućnosti planirate?

Pitanje ću obrazložiti na samoj sjednici.

Molim da mi odgovor na postavljeno pitanje dostavite u pisanoj formi.

ODGOVOR

Poslaniče Mandiću,

Otvorili ste kroz obrazloženje dosta pitanja na koja ću morati da komentarišem, naravno ako mi Vi date priliku kroz nastavak dijaloga nakon mog odgovora kojeg sam pripremio.

Dakle, poslaniče Mandiću,

Sa punom pažnjom sagledao sam sve predloge koji su prethodnih dana adresirani Vladi, njih na desetine, a tiču se modela za saniranje posljedica izazvanih pojavom epidemije virusa

COVID19. Sa nepodijeljenom pažnjom sagledavane su i mjere za podršku građanima i podsticaje privredi koje su preduzimale zemlje u regionu, i u Evropi, naravno.

Jednako sam i sada Vas saslušao sa pažnjom.

Nažalost, preovladavala je nevjerica da sa toliko ostrašćenosti možete negirati, iako ste pominjali i dobre primjere, sve što je dobro, samo da biste dokazali svoju tezu da vlast u Crnoj Gori radi protiv svojih građana, ili onu da je Vlada nesposobna.

Demantuju Vas rezultati koje smo ostvarili gospodine Mandiću.

Demantuju Vas i sve ocjene sa referentnih adresa, domaćih i međunarodnih. Demantuju Vas i istraživanja javnog mnijenja koja pokazuju skoro 100-postotnu podršku mjerama Nacionalnog koordinacionog tijela i Vlade koju predstavljam.

Pošto sam se rijetko pojavljivao želim da iskoristim ovu priliku i mislim da je ovdje mjesto da se zahvalim Nacionalnom koordinacionom tijelu i predsjedniku NKT Simoviću na predanom radu svih ovih dana, odlukama koje su donijete ovih i njihovoj realizaciji.

Dakle, vjerujem gospodine Mandiću da bi bilo dobro, kada bi mogli čuti sebe sa neke distance, pristojne distance o ovome što ste govorili. Ili je to moja zabluda da bi se bilo šta promijenilo u Vašem pristupu.

Stoga, prije nego što prokomentarišem sijaset pitanja koja ste postavili, a neke i u nastavku reći ću Vam jedno – ponosan sam na način na koji se borimo sa krizom izazvanom pojavom Koronavirusa.

Ponosan, što smo sačuvali živote naših građana u najvećoj mogućoj mjeri. A zadovoljan, što danas možemo ovdje da se okupimo u ovom broju i sastavu. Drago mi je, poslaniče Mandiću, sto smo danas tu, i Vi i ja, i sve naše kolege.

Prije nego prokomentarišem „set urgentnih mjera pomoći građanima“ koji ste predočili, važno je da Vam kažem i ovo – kada donosite odluke, a posebno kada se ozbiljno bavite politikom, morate biti sigurni da je temelj na kojem stojite dovoljno čvrst da izdrži sva opterećenja koja mu nadodajete. To se, u najprostijem smislu riječi zove – politička sveukupna i društvena odgovornost.

U Vašem prisutupu, bojim se da toga nema, niti zrelosti, niti odgovornosti.

Baš zbog odgovornosti prema građanima i državi – sve mjere koje smo preduzeli, a koje danas saopštavam i u odgovorima na pitanja vaših kolega, i više puta u javnosti prethodnih dana, upravo su takve.

Definisane da obezbijede potreban nivo podrške, tj. da omoguće efikasniji oporavak ekonomije po isteku krize, ali i da ne ugroze stabilnost države.

Da li ćemo svi izaći bez posljedica? I da li to nudi bilo koji set mjera – Vaš ili Vladin? Ne, poslaniče Mandiću. Rane će biti duboke, ali će i zarasti, sasvim sa siguran.

Kazali ste da zakon DF-a obezbjeđuje višestruko veću finansijsku podršku građanima nego što je to opredijelio moj Kabinet. Da budem potpuno jasan – zakon DF-a ne obezbjeđuje gotovo ništa! On je primjer, bojim se površnosti, a možda i političke demagogije.

S druge strane, Vladin paket mjera obezbjeđuje višemilionsku podršku privredi i ugroženim građanima, baš ono o čemu ste govorili ili na čemu ste potencirali. I to onu koja je realna i ostvariva na osnovu onoga što su naši ekonomski pokazatelji i moći.

Nijesmo ih usvajali tako što smo prepisivali od drugih, pa dodavali kako to neki žele. Već tako što smo, kako sam na početku kazao, pažljivo analizirali prilike i potom projektovali mjere.

Tu se apsolutno nećemo zaustaviti, već pripremamo novi paket koji će odgovoriti novonastalim potrebama privrede i pojedinaca.

Čitajući i gledajući šta su drugi uradili, zaključio sam da nema istih država, niti istovjetnih ekonomija, pa samim tim ne može biti ni istih ili sličnih ekonomskih modela. Zato nije pametno prepisivati od drugih! Nije pametno ni gledati u tuđe dvorište!

I baš zbog toga nijesam od onih koji će opredijeliti jednokratnu pomoć građanima, pa ih pozivati da je ne uzmu, ako im baš nije neophodna. To bi, po meni bio politički kviz, a ne ekonomska i socijalna politika. I po tome se Crna Gora razlikuje od drugih!

Čisto poređenja radi, samo dvije mjere koje ste predložili: da se svakom punoljetnom građaninu dodijeli jednokratno minimalna zarada, a svakom maloljetnom polovina tog iznosa, podrazumijevala izdvajanje od 123 miliona eura.

To je, da Vam približim, više nego cjelogodišnje izdvajanje za zarade za sistem zdravstva, ili za pedeset odsto više od svih kapitalnih projekata za ovu godinu (izuzimajući autoputa), koje je na nivou od 84 miliona eura.

Hipotetički govoreći, čak i da smo prihvatili taj uvozni predlog, Vi biste prvi kazali da DPS plaća svojim glasačima, kojih je po analogiji najviše jer smo najveća stranka. I opet biste nas optužili za političku kampanju u vrijeme epidemije, jer to uvijek radite kada nemate nikakav bolji argument na stolu.

I da ne zaboravim, a pitali ste me - ko mi je dao za pravo da borbu protiv koronavirusa zloupotrijebim tako što ću je pretvoriti u izbornu kampanju DPS-a – odgovoriću Vam:

Ni D od DPS-a, ni P od Politike – nijeste čuli od mene i mojih saradnika svih ovih dana.

A za Vašu informaciju, pisma i poruke podrške svakodnevno stižu i od najtvrdokornijih opozicionara.

Naprotiv, vi ste taj koji neprekidno napominjanjem DPS-a pokušava da dobije infuziju za svoje političko trajanje.

Ovih dana istrajavali ste samo na jednom – da dokažete da mjere koje donijelo Nacionalno koordinaciono tijelo nijesu bile ustavne, zakonite, valjane i da je Crna Gora trebala drugim putem.

Kojim putem, poslaniče Mandiću! Odavno se Crna Gora oslobodila tuđih puteva i putokaza koji vode nikuda.

Zapravo ste, po ustaljenoj praksi, pokušavali kompromitovati institucije, nadajući se da rezultati neće biti kakvi jesu. Ni ovoga puta nijeste imali rašta.

Da privodim kraju, još detaljnije o ekonomskim mjerama čućete, ako budete željeli u daljem razgovoru sa uvažanim poslanicima.

Vama, kao i obično, ostajem na raspolaganju da razgovaramo za dobrobit građana i svakog narednog dana, kao i danas, ako za to bude bilo interesovanja.

Hvala vam na pažnji.

Klub poslanika Socijaldemokratske partije

Raško Konjević

POSLANIČKO PITANJE

U posljednjih mjesec i nešto više dana broj nezaposlenih, usljed novonastalih okolnosti, prema zvaničnim evidencijama je porastao skoro za tri hiljade. Danas je na Zavodu za zapošljavanje skoro 36.000 nezaposlenih. Vlada skoro dvije godine najavljuje usvajanje novog zakona o PIO. Oko 30% penzionera od njih preko 110 hiljada prima penziju ispod 200 eura.

Kako Vlada planira da pomogne 36.000 nezaposlenih i skoro 40.000 penzionera sa primanjima ispod 200 eura jer su u pitanju dvije apsolutno najugroženije kategorije stanovništva.

Da li mislite da učestali pozivi na solidarnost i zajedništvo u crnogorskom društvu bi mogli da dovedu do političke volje da se uvedu posebna poreska opterećenja prema svim građanima koji ne mogu svojim legalnim prihodima da dokazu porijeklo imovine koju posjeduju. Da li je možda vrijeme da tu solidarnost i zajedništvo iskažemo snažnom reakcijom države i posebno i pravično oporezujemo sve koji su imovinu stekli bez mogućnosti da njeno porijeklo dokažu legalno prijavljenim prihodima kod nadležnih poreskih organa. I sami ste rekli, "ekonomski izazovi se ne mogu prevazići bez podjele tereta, bez doprinosa svake kompanije i pojedinca".

Pozvali ste posebno i bankarski sektor da se „odreknu bezuslovnog profita“. Mnogo direktniji u apelu bio je predsjednik Hrvatske g-din Milanović koji je „pozvao banke da svoje ponude moratorijuma prilagode vremenu i trenutku u kojem živimo“. Da li se slažete sa ovakvim pozivima i da li su oni po vama mjera brige i državničke odgovornosti za svoje građane u novonastalim okolnostima?

ODGOVOR

Poslaniče Konjeviću, samo ću kratak komentar prije nego što pređem na pripremljeni odgovor u odnosu na neke Vaše teze, jer mislim da će nam poslužiti za nastavak dijaloga nakon mog odgovora.

Mislim da bi trebalo d budete objektivniji i, da kažemo, i odmjeraniji u pristupu jer smo u Parlamentu i Vi to možete i takav potencijal imate. A ja sam u odgovoru potpredsjedniku Gvozdenoviću jasno saopštio da je u Crnoj Gori danas prisutna snaga institucija. Dakle, najveća

zahvalnost i poštovanje zdravstvenim radnicima. Ali da li bi naše zdravstvo odgovorilo svojoj potrebi i ovom izazovu da druge institucije nijesu imale potencijal, kapacitet i na nivou zadatka? Dakle, sve!

Ne plediram da se Vi, kao političar opredjeljujete prema nekome za koga ja mislim da treba, ali ja hoću da iskoristim priliku da kažem da to poštovanje, pored zdravstvenih radnika, zaslužuju svi policajci, svaki pripadnik Vojske, svako ministarstvo, sve lokalne samouprave, njihove službe, svaki pojedinac u njima.

Zbog toga mi danas u Crnoj Gori imamo razloga da budemo zadovoljniji, nego što smo to bili samo prije mjesec dana. Jer smo o našim institucijama mislili, a vrlo često i govorili loše. A i ja vrlo često bio veoma nezadovoljan kvalitetom rada, ažurnošću i doprinosom.

Dakle, svaka institucija i svaki sistem. Imamo takve institucije, imamo takav sistem.

Istraživanje koje je rađeno zadnjih dana, čije podatke imam, govori da preko 95% građana vjeruje i poštuje odluke Nacionalnog koordinacionog tijela, da 84% građana vjeruje u zdravstveni sistem Crne Gore, da 81% građana vjeruje u obrazovni sistem Crne Gore – rijetko ko, osim ja u jednoj prilici, sam govorio o naporu i rezultatu koji ostvaruju prosvjetni radnici pružajući nastavu na daljinu i štiteći ono što je najneophodnije mladim generacijama. Vojsci vjeruje na današnji dan 73% građana Crne Gore. Policiji na današnji dan vjeruje 68% građana Crne Gore. Danas Vladi vjeruje i misli da može iznijeti se s ovom situacijom 66% građana Crne Gore. To je ono što vide naši građani. Vjerujem da se to vidi i u ovoj sali, ali treba imati političke kondicije i to reći.

Što se tiče odgovornosti, vjerujem da i ja i svaki državni službenik koji je odgovoran Vladi od ministra pa dalje nije izbjegao svoju društvenu i profesionalnu odgovornost, pa i političku, da ne odgovori i ne izađe u susret poslaniku. Ja i ova Vlada, posebno Vama, svakom Vašem predlogu, iako za mnoge mislim da nijesu baš dobri.

Ali da nastavimo!

Dakle, poslaniče Konjeviću,

Briga o najranjivijim kategorijama našeg društva uvijek je aktuelna tema i u vrhu je prioriteta ove Vlade, a ne samo sada kada se suočavamo sa globalnim problemom, odnosno pandemijom Koronavirusa.

Ipak cijenim to što ste, za razliku od drugih, dali detaljniji i realniji predlog mjera pomoći najugroženijim građanima, penzionerima i nezaposlenima, sa preciznijim proračunima.

Imajući u vidu da ste mi predloge dostavili u ponedjeljak, iste sam proslijedio kolegama koji rade na formulisanju ekonomskih mjera i vjerujem da će, kao i sve do sada, biti predmet detaljne analize.

Ponavljam, od izuzetne je važnosti da vodimo računa o održivosti ekonomije i javnih finansija. Dakle, ne da poklanjamo, već da pomognemo u mjeri mogućeg, tj. toliko koliko finansijski sistem u ovom trenutku može podržati plan za oporavak ekonomije.

No, o funkcionalnosti sistema, bilo je i biće dosta riječi. Jedan dio onoga što ste predložili već smo sproveli u mjeri mogućeg, ili imamo u planu da realizujemo.

Ali, prije svega, važno je istaći da redovno isplaćujemo davanja iz socijalnog osiguranja i socijalne zaštite za blizu 200.000 naših građana. Dok smo u vrijeme pandemije uveli i dodatne mehanizme podrške, kao što znate.

S tim u vezi, opredijelili smo jednokratnu finansijsku pomoć u iznosu od 50 eura koja je obuhvatila korisnike materijalnog obezbjeđenja porodica i penzionere koji primaju minimalni iznos penzije.

Dok je isti iznos podrške po korisniku, opredijeljen za one sa srazmjernim penzijama, čiji iznos ukupno sa penzijom iz inostranstva, ne prelazi iznos najniže penzije.

U okviru prvog paketa mjera našlo se i odlaganje plaćanja kredita kao mjera podrške najugroženijima i na njihov zahtjev, pa je tu mogućnost iskoristilo 64,1 hiljada fizičkih i 3.800 pravnih lica, a banke su zaustavile naplatu 1,3 milijarde eura svojih potraživanja.

O ulozi banaka, i našim dodatnim očekivanjima od njih, kao i uslovima podrške građanima i privredi, uskoro ćemo ponovo razgovarati. Razumio sam da je juče već bio jedan sastanak i da su tom sastanku prisustvovali predstavnici Parlamenta, određeni poslanici. Barem sam dobio takvu informaciju.

Paralelno sa tim, opredijelili smo subvenciju za novo zapošljavanje u trajanju od šest mjeseci, to sam zaboravio da kažem poslaniku Mandiću, u odnosu na naše mjere koje dosad nije uradila ni jedna vlada. Dakle, mi u ovom trenutku dajemo podsticaj za nova zapošljavanja i ne za tri meseca, nego za šest mjeseci. 70% iznosa minimalne zarade, kao što znate. Dakle, za sve one koji evidentiraju nove zaposlene, a koji su bili na evidenciji Zavoda za zapošljavanje.

Ovdje bih želio da se osvrnem na podatak koji ste iznijeli - da se povećao broj građana na evidenciji Zavoda. Važno je da ne zaboravimo da je ova Vlada u prethodne tri godine otvorila preko 30 hiljada novih radnih mjesta i značajno smanjila nezaposlenost sa kojom smo bili suočeni početkom 2017. godine. Dramatični rast nezaposlenosti bilježe i najrazvijenije ekonomije svijeta i svaka ekonomija na svijetu.

Svjesni da sada imamo situaciju, da usljed više sile, imamo povećanje na evidenciji nezaposlenih - kreirali smo prethodno pomenutu mjeru, koja će, vjerujem, dugoročno podstaći nova zapošljavanja i time dati impuls oživljavanju tržišta rada.

Posebna mjera je Program podrške poljoprivredi i ribarstvu, koji jednako ako ne i više, podstiče nezaposlene da formiraju svoju preduzetničku i porodičnu aktivnost u poljoprivrednoj proizvodnji i proizvodnji hrane, uz novu kreditnu liniju IRF. Za te namjene obezbijedili smo 17 miliona eura.

Investiciono-razvojni fond zaključno sa jučerašnjim danom odobrio je 143 kredita u ukupnom iznosu od 28,2 miliona eura, dok je u obradi još 191 zahtjev. Sredstva su namijenjena likvidnosti i novim investicijama.

Ne treba zanemariti ni kredite za samozapošljavanje, za koje je planirano 200.000 eura, kao i aktivnosti Fonda PIO, koje uključuju subvencioniranje stambene izgradnje za potrebe penzionera, subvencioniranje odmora i oporavka, kao i podršku klubovima penzionera.

Da sumirano navedeno...

Dakle, kroz implementaciju prvog seta Vladinih mjera, obezbijeđena su sredstva jednokratne pomoći u iznosu od 1,03 miliona eura za ukupno 20.605 korisnika, od kog broja za 8.593 porodice korisnika materijalnog obezbijeđenja i 12.012 korisnika sa najnižom penzijom.

Drugim setom mjera u oblasti socijalnih davanja, planirana je finansijska pomoć za 16.000 građana, vrijedna oko 800.000 eura, o tome ste Vi već rekli. U okviru tog paketa, subvencijama su obuhvaćeni potrošači električne energije u stanju socijalne potrebe, njih 20.000, kojima je duplirana subvencija. Na primjer, o tome niko ne govori. ... Čak, možda, i milion eura. ... Želim da se zahvalim Elektroprivredi Crne Gore i Upravnom odboru i menadžmentu na takvom pristupu.

Dakle, poslaniče Konjeviću,

U odnosu na moratorijum na kredite i poređenja koja pravite sa Republikom Hrvatskom, istakao bih da moratorijum u toj zemlji, vjerujem da ste to uočili, nije uveden kao obaveza bankama, već je ostavljeno diskreciono pravo određivanja uslova i rokova za svaki zahtjev pojedinačno.

U Crnoj Gori banke su obavezane na moratorijum, kako sam već kazao, za sve korisnike kredita koji to zahtijevaju. Posljedično, u procentima posmatrano, u Hrvatskoj je do sada odobren moratorijum za oko 10% klijenata, dok je na osnovu posljednjih raspoloživih podataka u Crnoj Gori moratorijumom obuhvaćeno 52% klijenata. Vidite koja je razlika, iako se slažem sa Vama da moratorijum nije naša ključna mjera za sanaciju ekonomsko- socijalnog stanja.

Širok odziv govori o velikom izazovu sa kojim se svi suočavamo. Ali, ukazuje i na%janje balansa između koristi i troška koje se nudi korisnicima kredita.

Dalje, u uporednom periodu mart 2019 – mart 2020, kreditna aktivnost crnogorskih banaka veća je za 129 miliona plasiranih sredstava. Dakle, iz ove priče o bankama stiče se utisak da su banke zaključale svoju aktivnost i da ne daju kredite pravnim licima, odnosno preduzećima – 120 miliona je veća kreditna aktivnost banaka u martu 2020. godine, dakle, dok traje epidemija virusa, nego u martu 2019. Godine. Treba da budemo veoma pažljivi i korektni.

Dakle, banke se nijesu zatvorile, kao što sam rekao, nego razumiju svoju ulogu i prate zahtjeve privrede i Vlada i Centralna banka i, vjerujem, ovaj Parlament će naći načina da banke prate ono što će biti naša potreba!

A složićemo se da nam ne treba kriza u tom sektoru, sjetimo se samo koliko naših građana radi u bankama i kreditnim institucijama, kolike su im zarade, i šta to znači za njihov standard i standard njihovih porodica.

Razumijem da subjektivni doživljaj javno izgovorene riječi može biti različit. Lično vjerujem da moj poziv bankama da se odreknu bezuslovnog profita, nije indirektan, već vrlo precizan i jasan i tu se ne razlikujemo Vi i ja.

Nema dileme u tome da bankarski sektor mora da živi i prilagodi se ovom vremenu, vodeći računa prije svega o korisnicima svojih usluga. Ali, ne zaboravimo da se očekivanja od bankarskog sektora ovdje ne završavaju.

Banke moraju ostati potentne i sposobne da budu jedan od glavnih stubova oporavka realnog sektora u narednom periodu. To je, između ostalog, na liniji Vašeg predloga da banke obezbijede kreditne linije u iznosu od 200 miliona eura.

Međutim, kao nekadašnjem ministru finansija, jasno Vam je da ne smijemo dozvoliti da se izazovi realnog sektora nekritički i u potpunosti preliju na finansijski sistem, ugrožavajući njegovu održivost. To nije urađeno ni u susjednoj Republici Hrvatskoj, na čije primjere se pozivate, ni u drugim zemljama EU.

Oporavka nema ako ne pronalazimo održiva rješenja. Vlast je tu da zaštiti, podrži i stvori uslove za privrednu aktivnost, privredna društva da stvore novu vrijednost, a bankarski sektor da obezbijedi potrebna finansijska sredstva. Zato moramo vjerovati jedni drugima i ostaviti dovoljno prostora za oporavak i novi razvojni zamah.

Uvaženi poslanice Konjeviću,

U odnosu na preostale segmente Vašeg pitanja podsjetio bih Vas da u zakonodavnom sistemu već imamo uređena pravila i postupke za oduzimanje nelegalno stečene imovine po različitim osnovima, o kojima svjedoči i brojna sudska praksa.

Takođe, uređeno je i utvrđivanje poreske obaveze kada se u postupku kontrole utvrdi da je riječ o obavljanju neregistrovane, odnosno nelegalne djelatnosti.

Međutim, prostora za unapređenje ovako važnih rješenja uvijek ima, i o tome možemo da razgovaramo, ali je važno da ne izgubimo orijentaciju, čak i u najboljoj želji da pomognemo prevazilaženju aktuelnog izazova. Stara je izreka da u krizi ne donosite sistemski rješenja – jer ste vrlo blizu da pogriješite.

Dakle, ne smijemo upasti u zamku kreiranja očekivanja budžetskih prihoda po osnovu nelegalno stečene imovine. Naš primarni cilj mora biti sprečavanje nezakonitog bogaćenja, a budžetske prihode, kao drušvo, treba da gradimo na zdravoj poreskoj bazi, i održivom ekonomskom rastu.

Na samom kraju, što se tiče novog Zakona o PIO, podsjećam da je u Socijalnom savjetu postignut visok stepen saglasnosti u vezi svih otvorenih pitanja.

Uvjeren sam da će Zakon, kada bude usvojen, dati očekivane rezultate ali trenutno odgovornost i posvećenost u pristupu moraju biti ispred brzine, jer je donošenje ovog Zakona istovremeno i rješavanje pitanja nediskriminacije, pitanja ukupnog položaja i statusa naših penzionera kao najstarijih i najzaslužnijih članova našeg društva.

Hvala na pažnji!

Klub poslanika Bošnjačke stranke, koalicije „Shqiptaret te vendosur – Albanci odlučno” – Forca, DUA i AA i Hrvatske građanske inicijative
Ervin Ibrahimović

POSLANIČKO PITANJE

Da li Vlada planira nastaviti započete kapitalne projekte na sjeveru naše države?

ODGOVOR

Uvaženi poslaniče Ibrahimoviću,

Činjenica je da se cijeli svijet trenutno nalazi u situaciji kada je čovječanstvo okrenuto pitanjima sopstvene egzistencije. Jednako tako, i Crna Gora je mjesece koji su za nama podredila zaštiti zdravlja i života svojih građana.

Ali, upravo u ovakvim vremenima neophodno je uložiti dodatne napore, i pronaći način da se ne zaustave osnovni pokretači privrede, odnosno osigura nesmetana realizacija svih društvenih aktivnosti koje doprinose tom cilju.

Od prvog dana propisivanja zdravstveno-bezbjednosnih mjera, iako privremenih, bili smo svjesni da se ne smije dozvoliti da kapitalni projekti u ovom periodu stanu. Upravo zbog toga, na Vaše pitanje da li Vlada planira da nastavi započete infrastrukturne projekte na Sjeveru naše države, sa zadovoljstvom danas svjedočimo da realizacija pomenutih kapitalnih investicija zapravo teče u kontinuitetu.

Građani su imali priliku da vide pravovremeni odgovor države koji je išao na dva kolosjeka – sposobnost da se sačuva zdravlje stanovništva s jedne strane; i vizija i odlučnost da se u krizi globalnih razmjera održe aktivnim najvažniji segmenti crnogorske ekonomije, posebno razvojni investicioni projekti.

Upravo zbog toga, ovih dana posvećuje se velika pažnja organizaciji posla na gradilištima na kojima je država investitor.

Poštuju se zdravstvene mjere, propisuju se dodatne preporuke i donose naredbe, dakle – činimo sve da se osigura bezbjedan rad i nesmetano funkcionisanje na gradilištima.

Istina je da se radi u posebnim uslovima, ali aktivnosti teku bez značajnijih kašnjenja, izuzev na gradilištima auto-puta, o čemu ću danas govoriti u okviru posebnog pitanja.

A na projektima niskogradnje, kao što je proboj puteva, pretvaranje planinskih padina u uređene ski staze, te izgradnja i rekonstrukcija saobraćajnica – u najvećoj mjeri angažovana je mehanizacija, tako da i sama priroda posla olakšava sprovođenje epidemioloških i zdravstvenih instrukcija.

Dakle, uprkos izazovima izazvanim epidemijom, sva gradilišta na sjeveru Crne Gore, koja su tokom zimskog perioda bila konzervirana, nastavljaju sa radom. ☒

I ne samo to, već se u skladu sa planiranim aktivnostima otvaraju i brojna nova!

Paralelno sa nabrojanim građevinskim poduhvatima, teče realizacija velikog broja projekata koji će nam u narednim mjesecima obezbijediti nove škole i vrtiće. U prilog tome svjedoče i podaci da je Uprava javnih radova u tekućoj godini imala odličnu realizaciju od preko 13 miliona eura od čega je za projekte na Sjeveru utrošeno preko 7,5 miliona.

Poslaniče Ibrahimoviću,

Više puta sam naglašavao da su ulaganja u infrastrukturne projekte na sjeveru Crne Gore, kao i podizanje nivoa pružanja usluga u zdravstvu, školstvu i ostaloj društvenoj infrastrukturi, potvrda dugoročne i strateške politike kojoj smo ostali posvećeni i u vremenu pandemijske krize.

Ovih dana možemo svjedočiti o kontinuiranim aktivnostima na gradilištima sva tri skijališta na području Bjelasice i Komova – Kolašin 1600 u Kolašinu, Žarski u Mojkovcu i Cmiljača u Bijelom Polju. Napominjem da vrijednost ulaganja na ove tri lokacije prema Investicionim elaboratima, iznosi blizu 70 miliona eura.

Nakon što je otvoren Ski centar Kolašin 1600 sa žičarom kapaciteta 2.600 skijaša na sat, u ovoj godini započete su aktivnosti na izgradnji dodatnih sadržaja. U toku je realizacija ugovora za novu žičaru koja će povezati lokalitete Kolašin 1600 i Kolašin 1450, vrijednosti 9 miliona eura i izgradnja novih ski staza vrijednosti 3 miliona. Dakle, ovo se realizuje. Radi se i na pripremi projekta vodosnabdijevanja novog planinskog centra i osnježavanja postojećih i novih ski staza.

Na lokalitetu planinskog centra Cmiljača u Bijelom Polju u toku je izgradnja žičare i 3 kilometra ski staza, ugovorene vrijednosti od skoro 8 miliona eura. U završnoj fazi je i izrada projektne dokumentacije bazne stanice Cmiljača čija će izgradnja uskoro i početi.

Nastavljene su aktivnosti i na izgradnji planinskog centra na lokalitetu Žarski u Mojkovcu na kojem je do sada utrošeno preko 5 miliona eura. Projektuje se objekat bazne stanice, a uskoro će se otpočeti i sa radovima na njegovoj izgradnji. Realizuje se izgradnja žičare i ski staza.

Kada su u pitanju aktivnosti na projektu Savin kuk, na Žabljaku, planirana ulaganja iz Kapitalnog budžeta procijenjena su na preko 47 miliona eura. Do sada je u infrastrukturu ovog projekta uloženo 7,5 miliona eura za izgradnju žičare i oko 4 km staza. U ovoj godini ugovoreni su radovi na rekonstrukciji puta Usjek – Motički gaj, u vrijednosti od 1,8 miliona eura.

Aktivnosti nijesu stale ni kada je u pitanju Ski centar Hajla u Rožajama, gdje se radi na projektnoj dokumentaciji za izgradnju žičare i bazne stanice, a zadovoljavajućom dinamikom napreduje izgradnja putne infrastrukture za šta je do sada utrošeno 3 miliona eura i vjerujem da ste u prilici da u tome neposredno učestvujete.

Povoljni vremenski uslovi tokom zimskog perioda omogućili su intenzivno izvođenje radova i na projektu valorizacije Đalovića pećine u Bijelom Polju, uz minimalne obustave. Radovi na saobraćajnicama i pored brojnih problema usljed pojave klizišta, odvijali su se odličnom dinamikom. Upravo počinju radovi na uređenju pristupnog platoa na ulazu u pećinu, a očekuje se i skori početak radova na uređenju unutrašnjosti same pećine.

Rekonstrukcija lokalnog puta Gubavač-Bistrica u Bijelom Polju, sa mostom preko rijeke Bistrice, izgradnja vizitornog centra i regulacija korita rijeke, samo su neki od projekata čiji nas početak očekuje u narednim danima i mjesecima.

Dakle, uvaženi poslaniče,

Radovi na Sjeveru Crne Gore nijesu obustavljeni, niti smo to razmatrali kao opciju.

Naprotiv, u ovim mjesecima trudili smo se da odemo i korak dalje, da pokušamo da zadržimo zainteresovanost investitora ka daljem ulaganju u naš Sjever, i na svakoj drugoj lokaciji širom Crne Gore. Kao što smo i najavljivali, program sticanja crnogorskog državljanstva po osnovu investiranja počeo je da daje rezultate.

Naime, od šest projekata koji se kroz ovaj program našli na listi razvojnih projekata u oblasti turizma, čak pet projekata realizovaće se na Sjeveru Crne Gore. To su četiri hotela u Kolašinu i jedan na Žabljaku.

Ukupna vrijednost iznosiće preko 74 miliona eura, a stavljanjem u funkciju ovih 5 hotela biće stvorene pretpostavke za otvaranje preko 400 novih radnih mjesta, a smještajni kapaciteti biće bogatiji za 525 soba visoke kategorije – sa četiri i pet zvjezdica.

Ovdje želim, da ne bi ispalo da samo pričam o sjeveru da ćemo najvjerojatnije ove godine u septembru, oktobru otvoriti i prvi hotel u Evropi iz kategorije One and Only. Dakle, i pored krize, i pored zaustavljanja investicija tako kapitalna investicija se realizuje i imaćemo prilike na jesen da otvorimo taj hotel u Crnoj Gori prvi u Evropi.

Sada, više nego ikada prije, svjesni smo da se realizacijom ovakvih projekata povećava vrijednost cjelokupnog prostora naše zemlje prvenstveno za nas same, kojima je ova zemlja jedini dom.

Upravo zbog toga, nastavićemo sa realizacijom kapitalnih projekata, kako bismo uspostavili ravnomjeran i održiv razvoj na cijeloj teritoriji i omogućili bolji život svakom građaninu i njegovoj porodici.

Ovaj hotel, poslaniče Ibrahimoviću je dio kompleksa Porto Novi u Kumboru.

Hvala na pažnji!

Klub poslanika SNP - DEMOS

Neđeljko Rudović

POSLANIČKO PITANJE

Da li je Vlada preduzela mjere za poništenje odluka Komisije za stambena pitanja u slučajevima kada nije poštovana Odluka o kriterijumima (korisnici nijesu ispunjavali kriterijume ili nisu vratili stambene jedinice u vlasništvo u stambeni fond Vlade)?

Koje sankcije će snositi članovi Komisije za donošenje takvih nezakonitih odluka? Zašto se dokumenti / akti o radu Komisije za period 2006-2016 i dalje protivno Ustavu i Zakonu kriju od javnosti, iako je oznaka interno kojim su označeni mogla trajati samo dvije godine?

Koliko je stanova za službene potrebe (prema članu 10 Zakona o državnoj imovini) u državnoj svojini? Kolika je njihova ukupna kvadratura i procijenjena vrijednost?

Koliko stanova koje ne potpadaju pod definiciju stana za službene potrebe zabilježeno u evidenciji Uprave za imovinu? Kolika je njihova ukupna kvadratura i procijenjena vrijednost?

ODGOVOR

Najprije dozvolite da podsjetim javnost da smo prošle godine, jula mjeseca, razgovarali na ovu temu. Zato ovo pitanje doživljam kao dobru priliku za nastavak našeg razgovora, a rekao sam da bih volio da je to nešto kasnije.

Tada sam Vam kazao da sam spreman da ponovo sagledamo tekst Odluke o načinu i kriterijumima za rješavanje stambenih potreba funkcionera; i isto tako da sam spreman da skinemo oznaku tajnosti sa imena funkcionera koji su na ovaj način riješili stambeno pitanje.

I jedno i drugo sam učinio, kao što znate!

Podsjetiću Vas, svega nekoliko dana nakon našeg razgovora ovdje u Parlamentu, objavljen je spisak funkcionera koji su stambena pitanja riješili pod povoljnim uslovima, a koji su to ostvarili u mandatu 41. Vlade – tj. ove za čiji sam rad ja odgovoran.

Takođe, dao sam instrukciju potpredsjedniku Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku – da formira Radnu grupu za preispitivanje pravnog okvira kojim je uređeno pitanje rješavanja stambenih potreba funkcionera i državnih službenika i namještenika.

On je to učinio na način što je formirao multiresorsku radnu grupu u kojoj su, između ostalih, i predstavnici Agencije za sprečavanje korupcije jer je i sa te adrese na ovu temu bilo dosta interesovanja i interesa da se učestvuje u prekompoziciji postojećeg normativnog okvira.

Poslaniče,

Tokom našeg prethodnog razgovora u Parlamentu kazao sam i da ću uvažiti svaku dobronamjernu sugestiju u pogledu izmjene kriterijuma za dodjelu stanova pod povoljnijim uslovima.

Od Vas je nijesam dobio. A očekivao sam je, i to baš – dobronamjernu.

Dakle, u ovom našem dijalogu, jedino Vi po ovom pitanju nijeste ništa uradili! A kao poslanik mogli ste. Imali ste, izgleda, preča posla na nekim drugim pitanjima da ne kažem kampanjama.

Nego, da se ne udaljavamo od teme... Princip podjele vlasti najbolji je odgovor na dio Vašeg pitanjakoje se tiče eventualne odgovornosti ljudi iz Komisije.

Ukoliko je postojalo kršenje zakonskih procedura od strane bilo kojeg pojedinca, o tome brigu vode institucije koje su za to zadužene. Stoga pitanje odgovornosti i eventualnih sankcija morate readresirati.

Ono što ja znam ili informaciju koju sam dobio da je Specijalno tužilaštvo radilo po krivičnoj prijavi protiv Stambene komisije po ovom osnovu i da nije utvrdilo nezakonitosti i da je ta

krivična prijava odbačena. Primite ovu informaciju uslovno. Kao poslanik možete je dobiti zvanično.

Što se tiče stanova za službene potrebe oko kojih se interesujete:

-Prema podacima Uprave za imovinu za tu namjenu evidentirane su 2 nekretnine (stana), dok 44 stana ne potpadaju pod definiciju stana za službene potrebe.

Uprava za imovinu pokreće proceduru procjene ovih stanova na način propisan Zakonom o državnoj imovini. Njihova ukupna kvadratura je 3.249,74 m².

Poštovani poslaniče Rudoviću,

Moram da primijetim da sam od Vas kao političara i poslanika, nakon onakvog nastupa lani, očekivao ne samo doprinos boljem rješavanju pitanja stambene politike, nego i više informacija o pojedinačnim slučajevima oko kojih imate prigovor.

A i od dugogodišnjeg istraživačkog novinara, ništa manje za skoro godinu dana nije dato.

Ja sam uvijek spreman da ponovim da u Vladi rješavanje stambenih potreba ne vidimo kao privilegiju, već kao potrebu. I da Vlada treba da brine o svojim zaposlenima, i o svojim najboljim kadrovima.

Jedan broj ljudi iz javne administracije, ili značajan broj ljudi iz javne administracije i ustanova, koji su se našli u odlukama Komisije za stambena pitanja, upravo ovih dana je bio u prvom redu odbrane zdravlja i života naših građana; odnosno na očuvanju svakog aspekta javnog interesa u danima epidemije koronavirusa.

Nasuprot njima, oko sebe imamo i one koji, sakriveni pod jorganom, bilježe minuse, i čekaju da prođe opasnost pa da nametnu filosofiju sreskih potkazivača iz pripovjedaka Radoja Domanovića.

Na kraju, želim da informišem poslanike i javnost da sam se nedavno upoznao sa Izvještajem o radu Radne grupe za preispitivanje pravnog okvira kojim je uređeno pitanje rješavanja stambenih potreba funkcionera i državnih službenika i namještenika.

Pošto ja ne nastupam populistički, niti se plašim kampanja, kazaću Vam i ovo: nijesam do kraja zadovoljan rezultatima Radne grupe, pa sam Izvještaj vratio na doradu dok u potpunosti ne odgovori na sva pitanja koja će doprinijeti legitimitetu i cjelishodnosti odluka koje se ubuduće budu donosile.

Do tada, iako važan segment ukupnih politika, stambena politika Vlade je stopirana i apsolutno nijedan cent neće biti isplaćen po ovom osnovu.

Hvala na pažnji!

Klub poslanika Socijaldemokrate i Liberalna partija Crne Gore

Boris Mugoša

POSLANIČKO PITANJE

Koji su razlozi, sada već, veoma ozbiljnog kašnjenja u realizaciji projekta autoputa, i kada će isti biti završen, imajući u vidu da je prvobitni rok završetka bio u maju 2019. godine?

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

ODGOVOR

Uvaženi poslaniče Mugoša,

Dozvolite mi da Vam, ne samo kao predsjednik Vlade nego i kao stariji čovjek, kažem bez ustezanja da pametno i mudro govorite. I zbog toga mi je drago da ću danas imati priliku da na ove teme sa vama diskutujem.

Složit ćemo se da je poslije brige o zdravlju naših građana najvažniji oporavak naše ekonomije i briga o standardu naših građana. To jeste zadatak i odgovornost Vlade, ali i svih sudionika privredne aktivnosti, posebno u okolnostima krize poput ove koja nas je zadesila i čije posljedice još ne sagledavamo i nijesmo u stanju da ih potpunosti sagledamo.

Vlada nastoji da pravovremeno i sveobuhvatno podrži privredu, i kao što znate do sada su donijeta dva paketa mjera, dozvolite da ponovom i ako ste u toku One imaju za cilj stvaranje uslova za očuvanje ekonomskog potencijala Crne Gore, i očuvanje radnih mjesta odnosno materijalnog položaja našeg čovjeka, kao najvrednijeg resursa. Dakle, naša politika nije politika davanja i poklona i preživljavanja nego politika razvoja i izvjesne budućnosti.

I odmah na početku da vam kažem – već se radi na trećem paketu ekonomskih mjera, i podrška države će biti nesporna i ona je sasvim izvjesna .

Ali da budem sasvim direktan – u narednoj fazi ključnu ulogu će imati finansijski sektor.

Razvoj savremene tržišne ekonomije neraskidivo je vezan za razvoj bankarskog i finansijskog sektora. Kriza koja je počela, a sa kojom ćemo se tek suočavati, izvorno nije ekonomska i za njeno prevazilaženje od presudnog značaja će biti uključivanje bankarskog sektora.

Država ne može i ne treba da bude sama na zadatku ozdravljenja ekonomije i očuvanja privredne supstance. Naprotiv, podrška privrednim subjektima jeste i interes komercijalnih banaka. Nema stabilnosti ni za bankarski sistem ukoliko prijeteća

nelikvidnost ugrozi zdravo tkivo naše privrede. U tom slučaju – svi bi bili na gubitku.

Dakle, Centralna banka, Ministarstvo finansija, komercijalne banke i Investiciono razvojni fond – sada su najpotrebniji privredi. Zbog toga u pogledu ekonomskog opredjeljenja treba da budu jedno i zajedno.

Kao što vidite, Vlada se uspješno nosi sa teretom vremena u kojem živimo. Mjerama koje smo preduzeli i na kojima i dalje

radimo, nastojimo da zaštitimo ekonomske interese i privrede i građana.

To je i dio naših ukupnih nastojanja u stvaranju novog, unaprijeđenog poslovnog ambijenta kao preduslova ubrzanog razvoja poslije krize. Zbog toga očekujem da će poslovna zajednica prepoznati šanse za veća ulaganja u realni sektor, i u proizvodne djelatnosti.

Dozvolite mi ovdje da iskočim za trenutak od pripremljenog odgovora. Ovih dana u kontinuitetu dobijamo brojne inicijative i predloge. Oni se najčešće svode na to izdvojite toliko novca i podijelite. Na žalost takve inicijative dobijamo i od naših socijalnih partnera. Ne ubrajam u to sindikate jer jeste to i negdje priroda njihovog interesa. Ali takve zahtjeve dobijamo i od privrednih udruženja, od Unije poslodavaca, Privredne komore, udruženja menadžera. Ovo je vrijeme kada treba više kreativnosti i napora da ono što uvozimo proizvodimo u Crnoj Gori. Pokazali smo da to možemo, pokazali smo da imamo znanje za to, ali nam je potrebno samo novo pregnuće. Dakle pozivam sve te naše partnere, uvažene partnere da predlože projekte na osnovu menadžerskog znanja da neke projekte pokrenemo a da Vlada obezbijedi novac da ih isfinansira. Zašto ne mogu crnogorske kompanije da naprave konzorcijum o otvaranju i izgradnji cementare u Pljevljima da ne uvozimo nijedan kilogram cementa, da ne uvozimo nijednu ciglu, da ne uvozimo kreč, da ne uvozimo opeku da zapošljavamo ljude i trošimo 17 miliona tona sirovine koja je na jednom mjestu lagerovana. I zašto da farmaceutske kompanije ili veliki dobavljači ne pokrenu ili ne zatraže podršku za pokretanje proizvodnje za opremu koja je neophodna zdravstvu, zaštitnu i svaku drugu. Zašto moramo na našim putevima, auto putu i drugim putevima, sve što je galanterija koja je neophodna za to uvoziti iz inostranstva kada možemo to proizvoditi u Metalcu ili negdje drugo. Takve inicijative takvi projekti, takvi ekonomski elaborati su potrebni Vladi a Vlada će naći pare da ih isfinansira. Želim da u Parlamentu svi učinimo napor i napravimo pritisak na naše nesporno znanje i sposobnost da pokrenemo način razmišljanja u onome što je naša stvarna ekonomska potreba i naš potencijal ne samo u resursima nego i ljudima koje imamo.

Naša nova ekonomska epoha mora započeti proizvodnjom, i usvajanjem filosofije ekonomskog patriotizma. Da proizvodimo i pronalazimo kupce za ono što smo proizveli, a da se proizvedeno ima plasman na domaćem tržištu. Vlada će, u okviru ingerencija koje joj stoje na raspolaganju, raditi na tome u budućem periodu.

Uloga Države u ukupnom društvenom razvoju nije mala, ali stvarni nosioci ekonomskog razvoja su privrednici: od preduzetnika do korporacije i u baš prethodnom osvrtu sam na to i mislio. Ponavljam da je stečeni kapital mrtav kapital ukoliko nije reinvestiran, od njega niko nema koristi, pa ni sami vlasnici ovo je istovremeno i šansa i obaveza za velike vlasnike

Naša nova ekonomska epoha mora započeti proizvodnjom, i usvajanjem filosofije ekonomskog patriotizma. Da proizvodimo i pronalazimo kupce za ono što smo proizveli, a da se proizvedeno ima plasman na domaćem tržištu. Vlada će, u okviru ingerencija koje joj stoje na raspolaganju, raditi na tome u budućem periodu.

Uloga Države u ukupnom društvenom razvoju nije mala, ali stvarni nosioci ekonomskog razvoja su privrednici: od preduzetnika do korporacije i baš u prethodnom osvrtu sam na to i mislio.

Zbog toga ponavljam da je stečeni kapital mrtav kapital ukoliko nije reinvestiran. Od njega niko nema koristi, pa ni sami vlasnici. Ovo je istovremeno i šansa i obaveza za vlasnike kapitala i akumuliranog profita.

Poslaniče Mugoša,

Okolnosti uzrokovane pandemijom virusa COVID-19 na globalnom nivou, uzrokovće pad BDP-a, sa čim će se suočiti i Crna Gora. Projekcije nijesu optimističke. Nemogućnost da se privredna aktivnost odvija u punom kapacitetu rezultiraće smanjenim prihodima budžeta dok će na drugoj strani biti neophodno obezbijediti sredstva za finansiranje mjera za saniranje posljedica epidemije na privredu.

Sve ovo zahtijeva donošenje Rebalansa budžeta za 2020. godinu, kojim će se stvoriti dodatni fiskalni prostor za realizaciju mjera podrške privredi i građanima.

Shodno Zakonu o budžetu za 2020. godinu planiran je deficit budžeta na nivou od 1% BDP-a što je trebalo biti potvrda postignutih ciljeva i ostvarenih rezultata kroz fiskalnu konsolidaciju u prethodne tri godine.

Sve ovo zahtijeva donošenje Rebalansa budžeta za 2020. godinu, kojim će se stvoriti dodatni fiskalni prostor za realizaciju mjera podrške privredi i građanima.

Shodno Zakonu o budžetu za 2020. godinu planiran je deficit budžeta na nivou od 1% BDP-a što je trebalo biti potvrda postignutih ciljeva i ostvarenih rezultata kroz fiskalnu konsolidaciju u prethodne tri godine.

Takođe, sredstva za finansiranje ovogodišnjeg budžeta u potpunosti su bila obezbijeđena kroz akumulirane depozite iz prethodne godine. Ipak, nove okolnosti zahtijevaju revidiranje postojećih budžetskih planova jer će očekivano smanjenje budžetskih prihoda i finansiranje mjera podrške privredi dovesti do povećanja deficita budžeta, a što posljedično zahtijeva i dodatna sredstva za njegovo ostvarivanje.

Crna Gora je zbog svoje promišljenje ekonomske politike, neposredno prije izbijanja pandemije, dobila garanciju Svjetske banke u iznosu od 80 mil. eura koja će obezbijediti povoljno zaduženje od najmanje 250 miliona eura.

Na ovaj način, zahvaljujući našoj reputaciji kod međunarodnih kreditora, olakšaće se pristup finansijskim tržištima i obezbijediti najznačajaniji iznos sredstava neophodnih za finansiranje budžeta u 2020. godini. Pored navedenog, dio sredstva biće obezbijeđen kroz kreditnu podršku MMF-a kao i Evropske komisije.

Konkretno, u ovom trenutku pregovara se za obezbjeđivanje sredstava u iznosu od 508 miliona eura. Od navedenog iznosa, 455 miliona eura će biti obezbijeđeno kroz kreditne aranžmane, dok je oko 53 miliona eura obezbijeđeno iz donacija.

Razgovori se vode kako sa domaćim, tako i sa inostranim finansijskim institucijama. Ministarstvo finansija je u svakodnevnoj komunikaciji sa Svjetskom bankom, Evropskom komisijom, Međunarodnim monetarnim fondom, Evropskom bankom za obnovu i razvoj, Evropskom investicionom bankom i Razvojnou bankom Savjeta Evrope.

Kod svih ovih adresa postoji spremnost za definisanje paketa podrške Crnoj Gori u cilju smanjivanja socio-ekonomskih posljedica koje su nastale usljed pandemije COVID 19.

Od Evropske komisije očekuje se finansijska podrška od okvirno 60 miliona eura, uz skoro definisanje uslova korišćenja tih sredstava. Evropska komisija već je odobrila da se sredstva IPA aranžmana, u iznosu od 53 miliona eura, preusmjere i iskoriste za realizaciju tekućih urgentnih potreba u oblasti zdravstva i podrške privredi i građanima.

Uvaženi poslanici,

Ne zaboravimo i da smo jedina zemlja u regionu koja je donijela Strategiju pametne specijalizacije. Sada imamo dobru priliku za njenu primjenu. Svako ko ima ideju i projekat koji može doprinijeti ekonomskom razvoju Crne Gore, imaće sredstva da taj projekat i realizuje.

Kao što sam rekao, naša nova ekonomska rješenja moraju biti zasnovana na potencijalima koje imamo u poljoprivredi, zelenoj energetici, turizmu, ekonomiji znanja i digitalnoj ekonomiji.

Prethodna dva mjeseca su nam pokazala da naš sistem može biti znatno efikasniji i brži, da se problemi mogu rješavati i satno – a ne dnevno ili sedmično, a uvjerali smo se i u efikasnost ne malog broja institucija u mjeri značajno većoj od očekivane.

Posebni klub poslanika
Aleksandar Damjanović

POSLANIČKO PITANJE

Koji su razlozi, sada već, veoma ozbiljnog kašnjenja u realizaciji projekta autoputa, i kada će isti biti završen, imajući u vidu da je prvobitni rok završetka bio u maju 2019. godine?

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

ODGOVOR

Vaše pitanje je prilika da makar na trenutak skrenemo sa tema veoma zahtjevne borbe protiv krize uzrokovane pandemijom Covid19. Jer je važno da i u ovim okolnostima građani čuju da ni u kom slučaju ne zanemarujemo kapitalne projekte, prije svih najvažniji od njih - autoput Bar-Boljare.

Složićemo se da je vrijednost ljudskog života nemjerljiva. Ali i u takvim okolnostima, Vlada nastoji prije svega da stvori uslove da sačuva život i zdravlje svakog pojedinca.

Zahvaljujući preduzetim mjerama, Crna Gora se danas ubraja u red država koje se uspješnije od drugih bore sa pandemijom virusa. Istovremeno, u potpunosti smo posvećeni tome da u svakom segmentu života, a prvenstveno u ekonomsko-socijalnom, preduzmemo neophodne i blagovremene mjere kako bismo ublažili posljedice krize.

Te posljedice ćemo, i uz sve napore, osjetiti i već ih osjećamo u gotovo svakoj oblasti. Uvjeren sam, međutim, da ćemo zajedničkim radom, predanošću i zalaganjem, sve to savladati uspješno i najbrže moguće, i vratiti se na put strateškog i ekonomskog razvoja na kojem već godinama bilježimo zapažene rezultate.

Budite uvjereni da će Vlada učiniti sve da do toga što prije dođe.

Izgradnja Autoputa nije izuzetak. Dovršetak ovog projekta je razvojni prioritet naše zemlje i imperativ sveukupnog napretka Crne Gore i svakog njenog građanina. Nećemo dopustiti da taj prioritet bilo šta dovede u pitanje.

Autoput Bar – Boljare je projekat kojim se od početka odgovorno upravlja, što smo pokazali transparentnim načinom vođenja radova u svakoj dosadašnjoj fazi, i ako Vi imate drugačije viđenje toga.

Kao što je poznato, izgradnja je počela 11. maja 2015. godine, sa ugovorenim rokom realizacije od 48 mjeseci, koji je produžen do 30. septembra 2020. godine. Ovaj datum je trenutno, u skladu sa Ugovorom o projektovanju i izgradnji, ugovoreni rok za završetak radova i nije za sada produžavan u ugovornoj proceduri.

Do sada je završeno 87% radova i u tom smislu ocjena o ozbiljnom kašnjenju, iznesena na današnji dan, u najmanju ruku je pretjerana, ili evo da kažemo preuranjena, a i suštinski neodrživa.

Zahvaljujući izuzetnim naporima Vlade i Ministarstva saobraćaja i pomorstva, kilometri autoputa u Crnoj Gori su realnost vidljiva svakom od nas. Danas je izgradnja autoputa prije svega uspješan graditeljski poduhvat koji je istovremeno objedinio najveći broj građevinskih kompanija ikad, čak preko 120, kako iz Crne Gore, tako i iz regiona.

Crna Gora je svima njima omogućila, u uslovima otvorenog tržišta i slobodne konkurencije, ne samo uspješno poslovanje, već i transfer znanja i iskustava. Time smo domaće izvođače osposobili da sutra i sami mogu konkurisati za realizaciju drugih kapitalnih projekata na globalnom tržištu, i ako se ovo želi osporiti praktično svakoga dana.

Suštinski je važno i što su do sada prva dionica i radovi na njoj bili generator ekonomskog rasta i novih radnih mjesta, što je još jednom ukazalo na neprocjenjiv značaj čitavog projekta za Crnu Goru.

Ove činjenice, poslaniče Damjanoviću, kao i to da su radovi bezbjedni i kvalitetni, mnogo su važniji, nećete se složiti sa mnom, ali i od samih rokova.

Nepredviđenih okolnosti ima i na mnogo manje zahtjevnim građevinskim projektima, a ne na ovako kompleksnim. Tome svjedoči i gotovo svako od nas u okviru svojih porodičnih investicija i poduhvata kojih imamo.

Iluzorno bi bilo očekivati da projekat ovih dimenzija i značaja, ostane imun na globalne poremećaje, poput pandemije Koronavirusa. Dakle, mi nemamo problem samo sa pandemijom, nego imamo problem sa ekonomijom, odnosno zaključanom ekonomijom kao posljedicom ove pandemije. Sve je zaključano. Zaključani su biznisi, zaključane su granice, uništena su tržišta i onemogućen je protok ljudi i radne snage.

U prilog njenom globalnom uticaju na projekte širom svijeta ide i činjenica da efekte pandemije prati i tumači i Međunarodna asocijacija inženjera FIDIC, dajući odgovarajuće smjernice investitorima, izvođačima i konsultantima.

Uvažavajući stavove međunarodnih adresa, Vlada ipak aktivno radi na tome da posljedice pandemije na projekat budu što manje.

Već punih dva mjeseca otežani su uslovi rada na gradilištima i sekcijama autoputa, na svim nivoima. Uzroci su obustava međunarodnog saobraćaja, otežano funkcionisanje lanaca snabdijevanja, smanjena mobilnost radne snage. Nije ovdje, poslaniče Damjanoviću, u pitanju samo nedostajućih 800 i 900 planiranih radnika kineske kompanije izvođača, nego nemogućnost obezbjeđenja drugih radnika od strane izvođača, pa i domaćih podizvođača na našem i na regionalnom tržištu. Nema ih. I ovdje, da Vas podsjetim, da u Ugovoru jasno stoji da je glavni izvođač dužan da obezbijedi 80% radne snage, a 30% se ustupa domaćoj radnoj snazi, odnosno podizvođaču. Dakle, ovdje nedostaje radna snaga glavnog izvođača. I sa razlogom, vjerujte. Čak, dio radne snage koju pokušavaju da obezbijede iz okruženja nemaju ta znanja koja ima ta radna snaga koju su oni imali i izgubili sa kineskog tržišta.

O opravdanosti razloga za eventualno novo produženje će se odlučivati kroz odgovarajuće ugovorne procedure. Izvođač radova je pokrenuo postupke za odobrenje produžetka roka usljed „više sile“ izazvane pandemijom virusa i mjera koje se tim povodom preduzimaju. Dakle, izvođač je to već pokrenuo.

O ishodu odluke informisaćemo Parlament i uvažene poslanike, a i cijelu javnost, čim procedure budu okončane.

Želim da podijelim sa vama ohrabrujuće informacije da se, uprkos trenutnim okolnostima koje su poremetile svakodnevni život, radovi na izgradnji dionice Smokovac – Mateševo, odvijaju i to dobrom dinamikom. Istina jeste smanjen intenzitet i uz određena kašnjenja i poteškoće na pojedinim drugim pozicijama.

Izvođač je nakon 11. maja 2019. godine, koristeći svoje ugovorno pravo, podnio izvjestan broj zahtjeva kojim potražuje produžetak roka realizacije zbog događaja koje je smatrao rizičnim na strani Investitora, a koji se razmatraju i evaluiraju od strane Nadzornog organa u ugovornoj proceduri.

Sve navedeno je uobičajena praksa FIDIC ugovora, čije ishode Investitor ne može prejudicirati do okončanja postupaka, koji uključuju i pravo ugovornih strana na pokretanje spora pred Komisijom za rješavanje sporova ili, u krajnjem, pokretanje arbitražnog postupka.

Da zaključim, svako do sada odobreno pomjeranje roka bilo je u skladu sa realnim okolnostima ili, u sadašnjem kontekstu, onima koji se nijesu mogli predvidjeti npr. kao klizišta na određenim djelovima dionice na kolašinskoj strani.

Stoga, poslaniče Damjanoviću,

Nema mjesta rekao bih za dramatična predviđanja kada je u pitanju autoput!

Kvalitet i bezbjednost radova će i ubuduće biti naš primarni cilj, uz ekspeditivnost na kojoj ćemo insistirati.

Kao i do sada, javnost će biti upoznata sa realnim rokovima kada se okolnosti sagledaju i procijene, a prepreke otklone. U ovom trenutku je najvažnije da gradilišta nijesu zaustavljena i da nema indicija da se to može dogoditi.

Naprotiv, i sa podgoričke i sa kolašinske strane, i duž cijele trase – radovi odmiču, a autoput poprima sve jasnije obrise i konture.

Znam i da svi sa nestrpljenjem očekujemo vožnju i da se radujemo prvim kilometrima autoputa. I to je bliska budućnost, čim budu okončane sve propisane procedure koje garantuju njegovu punu funkcionalnost.

Kao što sam ranije rekao, zbog sadašnjih okolnosti, procjenjujemo da će to biti u prvoj polovini 2021. godine.

Za projekat vijeka, kakav jeste prvi crnogorski autoput, to je neizbježna, ali ipak mala cijena ove globalne pandemije odnosno ove krize.

I da Vas ispravim, sasvim sam siguran da druga dionica autoputa po idejnom projektu košta između 270 i 300 miliona eura. Možda ste mislili i na drugu i na treću dionicu.